

Pràcticum I

Codi: 102065
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Helena Troiano Gomà
Correu electrònic: Helena.Troiano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Helena Troiano Gomà
Ainhoa Flecha Fernandez Sanmamed
Rosario Scandurra
Esther Salat Llorente
David Rodríguez Gómez
Maria Carme Armengol Asparo
Sheila González Motos
José Luís Muñoz Moreno
Antoni Verger Planells

Prerequisits

- Es recomana a l'alumne que al matricular-se d'aquesta assignatura hagi cursat l'assignatura "Context social i gestió escolar" de segon, atès que els continguts d'aquesta última són fonamentals per a la realització de les pràctiques.
- Cal realitzar 70 hores d'estada en el context (inclou aula, escola i territori). Un mínim de 65 hores d'aquestes han de ser obligatòriament d'estada en el centre i aula. Això correspon a 10 dies de jornada completa (6'5 hores cada dia). L'hora de dinar no es comptabilitza com a hora de pràctiques, mentre que la d'exclusiva sí.
- Excepcionalment es contempla la possibilitat que hi hagi casos especials (aportant contracte laboral). En aquests casos cal tenir en compte els requisits següents: les persones que no poden assistir a l'escola pel matí o a la tarda, han de garantir 5 dies complerts (matí i tarda) a l'escola; la resta d'hores fins a 65, les hauran de completar amb fraccions de dia (matins o tardes, segons el cas) soltes.
- Per a poder cursar aquesta assignatura és imprescindible disposar del certificat negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals. És responsabilitat de l'alumne demanar-lo per poder aportar-lo al centre abans d'iniciar el període de pràctiques.

Objectius

Les pràctiques de segon tenen per objectiu fonamental que els estudiants, en grup, prenguin un primer contacte com a futurs professionals amb un centre escolar i facin una observació de caràcter global de tres aspectes fonamentals: l'entorn social de l'escola, una aproximació rigorosa i sistemàtica a l'observació i anàlisi a la realitat educativa i organitzativa d'un centre escolar i del funcionament i dinàmiques de l'aula.

Objectius generals:

1. Analitzar la relació entre l'entorn social i l'escolar i les relacions socials que es donen en el si de l'escola, amb una especial atenció a les relacions de gènere.
2. Aplicar la perspectiva sociològica a l'anàlisi de la realitat educativa i dels diferents contextos socials.
3. Comprendre les funcions socials de la institució escolar i els efectes dels canvis (socials, culturals, demogràfics, etc) sobre l'educació i l'escola.
4. Identificar els factors de desigualtat social (segons origen social, d'ètnia i de gènere) i els seus efectes sobre l'educació i el rendiment escolar.
5. Identificar els elements que configuren un centre educatiu i la seva interrelació.
6. Comprendre les relacions sistèmiques entre els diferents plantejaments institucionals de centre i la dinàmica escolar
7. Comprendre l'estructura organitzativa de l'escola.
8. Analitzar els principals òrgans de govern, participació i suport dels centres educatius.
9. Analitzar els condicionants espacials, temporals i materials que influeixen en l'activitat educativa i la seva gestió.
10. Comprendre la importància de les relacions en el si de la comunitat educativa per assegurar la convivència i assolir els objectius de l'organització escolar.

Objectius instrumentals:

1. Instrumentar eines per a l'observació sistemàtica de la realitat escolar i social.
2. Recollir i elaborar dades de fonts primàries (entrevistes, diari d'observació...) i secundàries (estadístiques, anàlisi de documents...) així com saber interpretar-les en relació als coneixements teòrics apresos a d'altres assignatures vinculades a la matèria.
3. Comunicar formalment els resultats obtinguts del procés d'anàlisi de la realitat social i escola.

Competències

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Col·laborar en els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn social.
- Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten als col·legis d'educació primària i als seus professionals.
- Conèixer formes de col·laboració amb els diferents sectors de la comunitat educativa i de l'entorn.
- Conèixer l'organització de les escoles d'educació primària i la diversitat d'accions que comprèn el seu funcionament.
- Conèixer les àrees curricular de l'Educació Primària, la relació interdisciplinària entre elles, els criteris d'avaluació i el cos de coneixements didàctics entorn als procediments d'ensenyament i aprenentatge respectius.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i avaluar críticament les situacions d'ensenyament i d'aprenentatge des de la perspectiva de l'escola inclusiva
2. Avaluar l'evolució de les pròpies fortaleses, potencialitats i debilitats al llarg de la seva estada al centre, entendre com poden influir en la docència i reflexionar per trobar els elements de la seva pràctica que han incidit en aquesta evolució.
3. Col·laborar amb els professionals de l'escola a fi d'extraure la informació rellevant dels projectes d'innovació analitzats.
4. Definir els elements que constitueixen un centre educatiu com a organització complexa.
5. Demostrar conscienciació respecte de la responsabilitat individual i social envers el món que ens envolta.
6. Demostrar interès per conèixer i comprendre les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
7. Descriure i explicar els fets i situacions relacionats amb els processos d'ensenyament i aprenentatge observats i viscuts. Interpretar, contrastar i argumentar segons els propis criteris.
8. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
9. Diagnosticar la realitat socio-educativa dels centres a partir de la identificació dels factors socials que la condicionen.
10. Discutir de forma documental i raonada els diferents punts de vista i saber trobar-ne les connexions i punts comuns.
11. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
12. Identificar el marc d'autonomia i el rol del mestre en la societat actual.
13. Identificar experiències de col·laboració entre els sectors de la comunitat educativa i l'entorn social.
14. Mantenir una actitud de respecte del medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles, que atenguin la igualtat de gènere, lequitat i el respecte dels drets humans.
15. Reconèixer el nivell de compromís personal i social envers determinades accions educatives.
16. Reflexionar sobre les potencialitats de la interdisciplinarietat en el marc de l'actual proposta curricular.
17. Utilitzar les TIC i les TAC en el desenvolupament i elaboració de treballs pràctics i en el disseny de propostes didàctiques.

Continguts

Els continguts que es treballen en aquesta assignatura són:

1. Tipologia d'escoles d'educació infantil i primària a Espanya i a Catalunya.
2. Caracterització del territori: relacions escola, entorn i comunitat educativa.
3. Escola i Administració educativa. Organització del centre i de l'aula.
4. Identificació i anàlisi dels projectes de centre.
5. Projecte lingüístic de centre i desenvolupament de llengües.
6. Anàlisi del funcionament de l'equip docent.
7. Col·laboració entre diferents professionals, institucions i recursos amb finalitats educatives.
8. Anàlisi de models d'agrupament d'alumnes i de pràctiques inclusives.
9. Anàlisi de les interaccions i les relacions a l'aula, amb una especial atenció a les desigualtats de gènere.
10. Anàlisi dels factors socials, temporals i espacials que condicionen l'activitat educativa.
11. Anàlisi dels processos comunicatius i interactius a l'aula.
12. La professió de mestre/a: funcions, estratègies, tècniques i actituds professionals.

Metodologia

El Practicum 1 del grau d'educació primària es un mòdul integrat per un seguit d'activitats formatives diverses i amb un sentit clarament exploratori i d'anàlisi global de la realitat escolar i social. Les diferents activitats estan organitzades sobre dues variables diferents: localització i agrupament.

A) Localització: fa referència al lloc on es realitzen. Poden ser activitats d'aula i activitats de camp. Les activitats d'aula són els tallers, seminaris i tutories individuals o col·lectives que permeten planificar i concretar les accions formatives que integren el mòdul de Practicum I. Les activitats de camp són les que es realitzen fora de la universitat, sobretot vinculades a una escola d'educació infantil/primària i en relació al territori on aquest s'ubica.

B) Agrupament: fa referència a la naturalesa de l'activitat. Pot ser de tipus individual o grupal. Les activitats individuals són activitats de caràcter exploratori, analític o descriptiu que realitza cada estudiant per si mateix. Aquestes activitats poden ser preparatòries del treball de camp o d'estudi particular de les dades sobre el territori. Les activitats grupals representen la part més important del mòdul i es vehiculen en relació al grup d'estudiants que fan pràctiques en un mateix centre educatiu i treballen de forma cooperativa.

El professorat de la Facultat assignarà per a cada una de les escoles de les zones assignades a la UAB un nombre màxim d'estudiants que conformaran grups de 5 alumnes. Aquests alumnes conformen un equip de treball que opera col·lectivament en totes les activitats grupals del curs. Només el professorat de la Facultat i en circumstàncies excepcionals pot modificar les composicions dels grups o les assignacions a escoles o zones escolars.

L'alumnat matriculat a un grup classe es dividiran en zones geogràfiques i tindran assignat un tutor-a de Facultat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Estada en el centre educatiu de pràctiques i al territori	70	2,8	4, 5, 11, 15
Tipus: Supervisades			
Seminaris de discussió i avaluació processos dissenyats. Exposicions treballs. Debats i reflexions sobre qüestions bàsiques. Seguiment treballs grupals.	15	0,6	1, 4, 5, 11, 12, 13, 15
Tipus: Autònomes			
Estudi territori. Anàlisi realitat escolar. Preparació individual i grupal de la memòria. Diari de camp. Preparació dels seminaris i de la presentació.	63	2,52	1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura Pràcticum I ha de permetre la constatació de l'assoliment de les competències identificades en aquesta guia. Igualment, ha de tenir present el disseny global de la matèria i les seves orientacions metodològiques. L'avaluació consta d'un seguit d'indicadors que cal tenir presents:

1. Memòria Final. suposa un 45% de l'avaluació i representa una síntesi descriptiva, valorativa i analítica de les diferents activitats, cerques i observacions realitzades durant tot el Pràcticum I. L'avaluació de la memòria final contempla una part d'avaluació individual que serà realitzada a partir dels diaris individuals d'observació a

l'aula, el diari de grup on es farà constar els aspectes d'organització, planificació i execució del treball, així com la contribució de cadascun dels membres del grup i la valoració de les dinàmiques de treball. La nota de la memòria final serà individual. La data límit de lliurament de la memòria final serà el 19 de juny.

2. Tutories, seminaris i exposicions de treballs, representen un pes del 25% de l'avaluació, que serà individual. Suposen la supervisió i seguiment, per part del professorat de la Facultat, d'algunes activitats de tipus pràctic i metodològic, l'assistència i participació en les reunions plenàries per tal de comunicar, valorar i analitzar la informació recollida a les diferents escoles i els seus entorns i l'exposició del treball a l'aula.

3. Informe de l'escola, implica un 30% de l'avaluació i ha de ser emès pel mestre o per la mestra responsable de l'equip de treball.

Per aprovar aquesta assignatura cal que l'estudiant tingui una puntuació mínima de cinc en cadascuna de les evidències avaluades (memòria final, tutories, seminaris, exposicions i informe de l'escola) i haver mostrar una actitud compatible amb la professió docent com ara: compromís i responsabilitat amb el treball grupal, respecte, participació, escolta activa, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat, etc.

En qualsevol moment de l'estada a l'escola, l'escola pot elaborar un informe justificat on s'evidenciï que l'alumne no pot continuar fent les pràctiques. Si això passa, aquest alumne suspendrà automàticament el pràcticum (la nota numèrica que els hi quedarà serà un 3).

Totes les tasques d'avaluació dutes a terme durant el curs s'hauran de presentar en el termini indicat pel professorat en el programa.

Les notes de la memòria final estaran disponibles en els quinze dies hàbils posteriors a la seva presentació.

L'assistència als seminaris és obligatòria. Altrament es considerarà com a "No avaluable". Els justificants només serveixen per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

Recordem que, en el cas de la llengua catalana, a 1r i 2n curs es demana que l'estudiant tingui una competència lingüística equivalent al Nivell 1 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària; i que a partir del 3r curs del Grau l'estudiant haurà d'haver mostrat una competència equivalent al Nivell 2 per a Mestres d'Educació Infantil i Primària (més informació sobre aquests nivells a <http://www.uab.cat/web/els-estudis/-competencia-linguistica-1345698914384.html>)

La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que pot representar suspendre l'assignatura.

Es considerarà que un treball, activitat o examen està "*copiat*" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.

Es considerarà que un treball o activitat està "*plagiat*" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. (més informació sobre plagi a http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_0_1.html).

En cap cas es podrà recuperar aquesta assignatura si es rep un informe negatiu de les pràctiques per part de l'escola i/o en el cas que l'alumne-a mostri una actitud incompatible amb la professió docent. En els altres casos el professorat podrà exigir la realització d'una memòria individual per recuperar la nota individual de la memòria de pràctiques.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Informe de l'escola	30%	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15
Memòria final	45%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17
Tutoria, seminaris i exposicions de treballs	25%	2	0,08	4, 5, 11, 15

Bibliografia

ANYON, J. (1999). Clase Social y conocimiento escolar, a Fernández Enguita, M. (comp.) *Sociología de la educación. Textos fundamentales*. Barcelona: Ariel.

ANTÚNEZ S. (1993). *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: Horsori.

ANTÚNEZ, S. i GAIRÍN, J. (1996). *Fundamentos y prácticas de la organización escolar*. Barcelona: Graó.

ALEGRE, M.A.(2006). L'acollida i l'escolarització de l'alumnat d'origen estranger al sistema educatiu català. A BONAL, X (dir). *L'Estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2005*. Barcelona: Mediterrània.

ARMENGOL, C., PALLARÉS, R.M., Feixas, M. (2003). Seguint el fil de l'organització. Col.lecció Materials. Servei de Publicacions, Universitat Autònoma de Barcelona.

RIVAS FLORES, J (1983). El aula como microsociedad: Significación social del aula y de la relación educativa. A GLORIA GARCIA DE LEÓN et al. *Sociología de la Educación*. Barcelona: Barcanova.

CORONEL, J.M., LÓPEZ, J. y SANCHEZ, M. (1994). *Para comprender las organizaciones escolares*. Sevilla: Repiso:

FERNANDEZ PALOMARES. F. (Coord.) (2003). *Sociología de la Educación*. Madrid: Pearson.

GAIRÍN, J. y DARDER, P. (Coord.) (1996). *Organización de centros educativos. Aspectos básicos*. Barcelona: Praxis

GARCIA GRACIA, M. (2003). El sistema de enseñanza como construcción histórica y social a FRANCISCO FERNÁNDEZ PALOMARES (Coord). *Sociología de la educación*. (pp.87-114) Madrid: Pearson.

PARSONS, T. (1990). El aula como sistema social: algunas de sus funciones en la sociedad americana, *Educación y Sociedad*, 6, 173-195.

SANTOS, M. (2000). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.

BERTRAN, M. (2015) Eines i recursos per a la realització del pràcticum. A FEIXAS, M; JARIOT, M; TOMÀS-FOLCH, M (2015) *El pràcticum de pedagogia i Educació Social*. Materials, núm. 231.(pp. 123-129), Bellaterra.

RODRIGUEZ, M. (2015). L'observació de la interacció. A FEIXAS,M., JARIOT, M, TOMÀS-FOLCH, M. (2015) *El pràcticum de pedagogia i Educació Social*. Materials, núm. 231 (pp, 153-164) Bellaterra.